

[Axel Sørensen.]

en plan om anvendelse af forkøbsretten skulle komme til at koste lidt. Ellers vil det jo ikke være muligt at erhverve landbrug eller dele deraf til udstykning; man måtte så begrænse sig til de mindre eller mellemstore gårdmandsbrug, og det mener vi principielt ikke det er rigtigt at basere udstykningen på. Vi ønsker også, at der bevilges de fornødne midler til en sådan fremtidig udstykning, så man kan udnytte forkøbsretten, og således at denne ret bliver den realitet, som det er meningen den skal være: at man derved skal kunne købe den nødvendige jord til udstykning.

Efter at have hørt det ærede medlem hr. H. C. Toft har jeg jo ikke nogen stærk tiltro til, at vi kan vente nogen stor imødekommehed fra konservativ side. Men det var vel heller ikke på forhånd ventet. Jeg noterer, at det ærede medlem jo alligevel betragter de foreslåede ændringer som noget i retning af en fremtidslinje for udstykningen. Det ærede medlem hr. Niels Eriksen erkender jo værdien af ændringerne i statshusmandsloven, men vil afvente resultatet af den nye kommissions arbejde, før han tager endelig stilling til formen for den fremtidige udstykning. Fra begge sider kikker man jo på det, som man siger er en realitet: at 150 000-170 000 unge er fraflyttet landdistrikterne i de sidste 20 år for at flytte ind til byerne og tage beskæftigelse inden for andre erhverv for derved at højne deres levilkår og få større frihed. Samtidig peges der på resultatet af de undersøgelser, som er foretaget af dr. Holger Gad ved Århus universitet, og som er gengivet i kommissionsbetænkningen. Efter dette skulle antallet af 27-årige landmænd, som i 1960 udgør 4 700, i 1970 falde til 4 500. Yderligere peger man i sin argumentation på problemet, hvorvidt det vil være muligt at foretage generationsskifte på gårdene, om der vil være unge nok til at overtage de bestående landbrug eller ej.

Heroverfor vil jeg gerne fremføre, at det jo ikke har manglet på unge til at overtage brugene, så det er for tidligt at begynde at tage forskud på sorgerne i så henseende. Hvis vi ser lidt på de oplysninger, der er overladt os, vil vi dér finde tallet på de ansøgere, som har ønsket at komme i besiddelse af nyoprettede statshusmandsbrug.

Tallene fra 8 år fortæller, at der gennemsnitlig har været 500 ansøgere, hvoraf de 470 betegnedes som velkvalificerede. Af disse ansøgere lykkedes det kun 150 i gennemsnit pr. år at få tildelt jord ud over dem, der har fået suppleringsjord til bestående ejendomme. Resultatet er blevet, at mange, som ellers havde tænkt at sende deres ansøgning ind, har følt, at her var der ingen mulighed for at komme i betragtning, og så har de holdt sig tilbage fra ansøgernes rækker. Årsagen er naturligvis den, at der har været for lidt jord, forkøbsretten har ikke været udnyttet så stærkt, som ønskeligt var, og der har været for lang ventetid for ansøgerne.

De stigende konjunkturer for landbrugs-ejendomme i det frie marked har måske været årsagen til, at den flytning, der er sket fra landdistrikterne ind til byerne, er sket i et stærkere tempo, end ønskeligt var. Det er beklageligt, fordi de unge, som er vandret ind til byerne, jo gennem faglig uddannelse på landbrugsskoler o. lign. var blevet dygtiggjort til bondens gerning; men til trods for, at disse unge havde lydt kaldet og deltaget i det oplysningsarbejde og den dygtiggørelse, som man i dette land ofrer så store beløb på, ville samfundet ikke sikre dem adgang til et brug.

I kontrast til dette står en udvikling, som bør påkalde den allerstørste opmærksomhed. Den består deri, at mange erhvervsdrivende fra hovedstaden og fra købstæderne i kraft af deres store indtjening sætter sig i besiddelse af landbrugsejendomme; det gælder jo både de større og de mindre. I 1958 androg disse erhvervsdrivende af ejendomme med landbrugsforpligtelse 8 godser med 12 tdr. hartkorn og derover, 232 gårde med 1-12 tdr. hartkorn og 499 husmandsbrug med ¼-1 td. hartkorn. Det giver os et varsko om, at det er på høje tid at foretage noget derimod, at man, inden det er for sent, må søge at standse den uheldige prisfordyrelse, som derved finder sted til stor ugunst for den del af landboungdommen, som gerne vil være selvstændige landbrugere og glide ind i det generationsskifte, som har så vanskeligt ved at finde sted.

Det er nævnt tidligere, at ca. 6 000-7 000 landbrugsejendomme normalt hvert år skal